

Dosarul nr. 3r-206/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (A. Paniș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, A. Malîi, A. Minciuna)

DECIZIE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată
de Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale
privind anularea actelor administrative, obligarea emiterii actelor administrative,
împotriva încheierii din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 august 2019 Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie au depus cerere de chemare
în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând recunoașterea
ilegală a deciziilor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Glodeni cu nr.30/2019/14775
și nr.30/2019/14777 din 08 iulie 2019 privind refuzul în stabilirea pensiei pentru
vechime în muncă, recunoașterea ilegală a deciziilor Casei Naționale de Asigurări
Sociale nr.T-1700/19 din 24 iulie 2019 și nr. L-1691/19 din 23 iulie 2019 privind
refuzul în stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă și obligarea Casei Naționale de
Asigurări Sociale de a stabili pensia reclamanților.

Prin hotărârea din 10 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a
fost admisă acțiunea înaintată de Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie împotriva Casei
Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative, obligarea
emiterii actelor administrative.

S-a anulat ca ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Glodeni nr.
30/2019/14775 și nr. 30/2019/14777 din 08 iulie 2019 privind refuzul în stabilirea
pensiei pentru vechimea în muncă.

S-a anulat ca ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T1700/19
din 24 iulie 2019 și nr. L-1691/19 din 23 iulie 2019 privind refuzul în stabilirea pensiei
pentru vechimea în muncă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să dea curs cererilor înaintate de către Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie și să stabilească pensia pentru vechime în muncă lui Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie, în mărime de 50% din suma soldei.

La data de 12 februarie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivată.

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibilă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 10 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, pe motiv că apelul motivat nu a fost depus în termenul prevăzut de lege (f.d.79-81).

La 23 iulie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva încheierii din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii și adoptarea unei încheieri noi prin care să fie repusă în termen cererea de apel (f.d. 92-94).

În motivarea recursului a invocat că hotărârea motivată din 10 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost recepționată la 08 aprilie 2020.

A subliniat că pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie - 15 mai 2020 s-a declarat stare de urgență. Astfel, 16-17 mai 2020 fiind zile de odihnă, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului motivat a început a curge de la 18 mai 2020. În contextul dat, reieșind din faptul că cererea de apel a fost întocmită de către CNAS la data de 20 mai 2020 și recepționată de către Curtea de Apel Chișinău la data de 18 iunie 2020, consideră că aceasta a fost depusă în termen. Respectiv concluzia instanței de apel precum că termenul pentru prezentarea apelului motivat a expirat la data de 15 iunie 2020, este total eronată și nefondată.

De asemenea, a menționat că a fost în imposibilitate de a depune apelul motivat odată cu apelul nemotivat deoarece nu cunoștea și nici nu putea cunoaște care motive au stat la baza hotărârii primei instanțe. Urmare a recepționării hotărârii motivate, conducându-se de art.232 alin.(2) din Codul administrativ, a încercat de nenumărate ori să depună cererea de apel motivată la Curtea de Apel Chișinău, însă cancelaria instanței a refuzat în înregistrarea acesteia și l-a restituit invocând că astfel de dosar nu este înregistrat la Curtea de Apel Chișinău și nu cunosc cărui judecător să fie repartizat apelul, propunând să aștepte notificarea de la Curtea de Apel Chișinău prin care se va acorda Casei Naționale de Asigurări Sociale termen de înlăturare a neajunsurilor și în care va fi indicat și judecătorul raportor.

La 23 septembrie 2020 Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie, reprezentați de avocatul Roman Ocerednîi au depus referință solicitând respingerea recursului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în conformitate cu art. 257 alin. (1), prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Prin prisma art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a

prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 17 iunie 2020, care a fost recepționată de către recurent, conform avizului de recepție la data de 10 iulie 2020 (f.d. 89). Prin urmare, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale la 23 iulie 2020 este depus cu respectarea termenului prevăzut de lege.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, și de a menține încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 10 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea înaintată de Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și obligarea emiterii actelor administrative.

S-a anulat ca ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Glodeni nr. 30/2019/14775 și nr. 30/2019/14777 din 08 iulie 2019 privind refuzul în stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă.

S-a anulat ca ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T1700/19 din 24 iulie 2019 și nr. L-1691/19 din 23 iulie 2019 privind refuzul în stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să dea curs cererilor înaintate de către Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie și să stabilească pensia pentru vechime în muncă lui Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie, în mărime de 50% din suma soldei.

La data de 12 februarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de apel nemotivată.

Potrivit avizului de recepție nr. DS9350134078AS Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat hotărârea motivată din 10 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, la 06 aprilie 2020 (f.d. 74).

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibilă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 10 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, pe motiv că apelul motivat nu a fost depusă în termenul prevăzut de lege (f.d. 79-81).

Conform art. 232 alin. (1) și (2) Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Conform art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Casa Națională de Asigurări Sociale prin recursul înaintat a criticat concluzia instanței de apel, indicând că apelantul a respectat termenul stabilit de lege pentru depunerea cererii de apel motivat, fiind depus la Curtea de Apel Chișinău la 16 iunie 2020.

A subliniat că pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie - 15 mai 2020 s-a declarat stare de urgență, astfel 16-17 mai 2020 fiind zile de odihnă, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului motivat a început a curge de la 18 mai 2020.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, analizând argumentele recurentului, le consideră declarative și neîntemeiate or, copia hotărârii motivate a primei instanțe, după cum se confirmă prin actele cauzei, recurenta a recepționat-o la data de 06 aprilie 2020, anume prin semnătura reprezentantului CNAS pe avizul de recepție a scrisorii recomandate, expediate de Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani în adresa CNAS (f.d. 74).

Cu referire la alegația recurentului privind calcularea termenului de depunere a apelului, Colegiul reține că, conform Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 55 din 17 martie 2020, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie – 15 mai 2020. Prin prisma pct. 1 din Anexa la dispoziția nr. 1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, iar conform pct. 8 din anexa la dispoziția 1 din data de 18 martie 2020 termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

În acest context, așa cum hotărârea motivată a primei instanțe a fost recepționată de către CNAS la 06 aprilie 2020, iar pentru perioada 17 martie – 15 mai 2020 fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, întrerupându-se curgerea termenelor de exercitare a căilor de atac, termenul a început a curge din 16 mai 2020.

La acest capitol, Colegiul reține ca neîntemeiat argumentul recurentului că termenul de exercitare a căilor de atac a început a curge din 18 mai 2020 or, 16-17 mai 2020 fiind zile nelucrătoare, termenul procedural a curs în mod continuu până la

expirarea sa, înglobând zilele nelucrătoare și cele de sărbătoare. În aceeași ordine de idei, dacă începutul curgerii termenului coincide cu o zi nelucrătoare, atunci, spre deosebire de cazul expirării lui, acesta curge din ziua nelucrătoare și nu din ziua imediat următoare acesteia. Atributul continuității presupune că din cursul termenului procedural nu sunt excluse zilele nelucrătoare, exceptând cazul particular în care ziua nelucrătoare este ultima zi a termenului (art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă).

Colegiul judiciar reține că apelantul a făcut cunoștință cu hotărârea motivată la data de 06 aprilie 2020, prin urmare calcularea termenului a început a curge din 16 mai 2020, ținând cont că pentru perioada 17 martie – 15 mai 2020 a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, termenul de depunere a apelului motivat a început să curgă de la 16 mai 2020 și a expirat la data de 15 iunie 2020 (14 iunie 2020 fiind zi de duminică), aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului motivat. Prin urmare, în acest interval de timp Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus apel motivat.

Completul specializat concluzionează ca fiind corectă soluția instanței de apel de declarare a apelului inadmisibil or, este cert că Casa Națională de Asigurări Sociale, rezervându-și dreptul de a depune apelul motivat după recepționarea hotărârii motivate, primind la 06 aprilie 2020 hotărârea motivată a instanței de fond nu s-a conformat prevederilor legale și nu a depus apelul motivat în termenul stabilit la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

În acest context completul specializat reamintește recurentului că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, Colegiul menționează că, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În urma celor relatate se constată drept temeinică încheierea instanței de apel, deoarece Casa Națională de Asigurări Sociale, nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, fapt pentru care survin consecințele dispozițiilor art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

De asemenea, în termenul stabilit de lege pentru prezentarea apelului motivat apelantul nu a luat măsurile necesare, după cum sugerează jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată, inițiind proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În aceste circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție subliniază că, neprezentând apelul motivat în termenul stabilit de lege, Casa Națională de Asigurări Sociale, a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale, prin urmare instanța nu poate accepta o asemenea omisiune or, aceasta contravine legislației naționale și internaționale.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Lupușor Marcel și Țurcanu Iurie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative, obligarea emiterii actelor administrative.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh